

Landstingsdirektörens stab
Kanslienheten
Helene Håkansson

2017-05-02

Ärendenummer:2017/00118
Dokumentnummer:2017/00118-4

Till landstingsfullmäktige

Förslag till yttrande över motion ”Stoppa produkter som innehåller mikroplaster”

Sammanfattning

Lars Karlsson (C) menar att i avvaktan på utredningar och ny lagstiftning finns det åtgärder som snabbt kan vidtas på lokal nivå, för att bidra till att minska den stora spridning av mikroplaster som är ett stort hot, i första hand för de marina ekosystemen.

Motionären föreslår

Att Landstinget Blekinge snarast inför ett inköpsförbud av produkter som innehåller s.k. mikroplaster

Att landstinget på olika sätt medverkar till ökad information till anställda och allmänhet om effekter av produkter som innehåller dessa plaster.

Inhämtade synpunkter

Landstingets miljöchef, planeringsenheten, Annika Christensson.

Yttrande

Frågan om mikroplaster är i dagsläget en nationellt sett uppmärksammas fråga som behandlas på högsta regeringsnivå. Minskning av plasters spridning i miljön är en mycket angelägen fråga att arbeta med. Miljö- och hälsoproblemen har visat sig vara mycket stora.

Kemikalieinspektionen har därför fått regeringens uppdrag att föreslå nationella åtgärder för att begränsa förekomsten av mikroplaster i kosmetiska produkter. Naturvårdsverket har samtidigt fått ett bredare uppdrag att utreda åtgärder för att minska utsläppen av mikroplast från övriga källor. Detta uppdrag ska slutredovisas i juni 2017.

Partiklar från mikroplaster kan tas upp av marina organismer i dess cirkulationssystem. Laboratorieförsök har visat en rad negativa effekter på vattenlevande djur som exempelvis minskat födointag. Plasterna har även visat sig kunna orsaka inflammation, negativ påverkan på energilagring och nervsystem samt på reproduktion hos marina organismer. Hälsa- och miljöeffekter av mikroplaster har också påvisats.

Mikroplaster från kosmetiska produkter utgör en liten andel av den totala mängden mikroplaster i den marina miljön. I denna typ av produkter är användning av mikroplaster dock inte nödvändig och bör av miljöskäl undvikas helt. För rengörande och exfolierande kosmetiskaprodukter som sköljs bort har branschorganisationen Kemisk-tekniska Leverantörförbundet gjort en egen utfästelse om att få bort mikroplasterna senast år 2017.

Den frivilliga utfasningen av mikrokorn har påbörjats men är inte heltäckande. Kemikalieinspektionen har föreslagit regeringen (KEMI Rapport 2/16) att införa ett förbud mot denna typ av kosmetiska produkter från 2018.

Bedömning

Landstinget Blekinge har sedan många år ett aktivt miljö- och hållbarhetsarbete. År 2014 antog landstingsfullmäktige en miljö- och hållbarhetsplan för åren 2014-2024 innehållande policy, visioner, mål och åtgärdsförslag för miljö, ekonomi samt socialt ansvarstagande. Planen anger en tydlig färdriktning i landstingets ambitioner att bidra till en hållbar utveckling. I planen ingår bl. a tydliga mål och riktlinjer kring landstingets arbete med att ställa miljö- och hållbarhetskrav i upphandling och minskad miljöpåverkan från produkter.

Landstinget arbetar systematiskt med att minska miljöpåverkan från produkter inom hela verksamheten. I det arbetet ingår bl. a att fasa ut onödiga plastprodukter samt att löpande utbilda och informera personalen i miljöfrågor. Affärsenheten följer fattade politiska beslut om att ställa miljö- och hållbarhetskrav i samtliga upphandlingar. De krav som ställs baseras på Upphandlingsmyndighetens rekommenderade krav utifrån vetenskaplig fakta och lagstiftning liksom marknadsens möjlighet att leverera en viss miljöprestanda.

Av exempelvis patientsäkerhetsskäl kan landstinget behöva köpa in en miljöpåverkande produkt. I dessa fall används varan med stor försiktighet. Ett direkt och absolut inköpsförbud av mikroplaster kan alltså få oanade konsekvenser för verksamheten och rekommenderas därför inte av berörda verksamhetsansvariga. Pågående statliga utredningar och uppdrag för bland andra Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket och Upphandlingsmyndigheten kommer att ge vägledning för landsting och andra aktörer i landet. Eventuella kommande förbud och nya lagändringar kommer att implementeras i verksamheten på olika sätt genom det systematiska miljöarbetet. Till dess ska landstinget fortsätta ställa så skarpa miljökrav som det är möjligt att göra i varje enskild upphandling utifrån lagen om offentlig upphandling och miljöbalken.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta föreslå landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionens första att-sats,

att besvara motionens andra att-sats

Karlskrona enligt ovan

	
---	--

Kalle Sandström (s)
Landstingsstyrelsens ordförande

Peter Lilja
Landstingsdirektör